

dicamine, neque fota oleo (Isai. 1, 6). Vulnus ad culpam, livor ad notam, tumor ad superbiam referatur. Vulnus est, cum intus læditur conscientia; livor est, cum etiam foris decoloratur vita: plaga tumens, cum additur etiam impudentia, juxta illud: *confusione non sunt confusi, nescierunt erubescere* (Jerem. viii, 12). Vulnus et livor est, cum minus providentur bona coram Deo et hominibus. Plaga tumens, cum timor Dei de vulnere, nec erubescencia sequitur ex livore, sed lætantur homines cum male fecerint, et in malitia gloriantur; postremo nec Deum timent, nec homines reverentur. Vulnus est sine livore nonnunquam, cum etsi minus caste quid geritur, tamen caute. Vulnus et livor sine tumore, cum cœperint, qui excesserunt, non altum sapere sed erubescere, sed timere. Nihil autem sic repellit clementissimum Samaritanum illum, quomodo tumor iste, ne vulnus alliget, ne vinum infundat et oleum. Unde etiam signanter de eadem plaga tumente subjungitur: *Non est circumligata, nec curata dicamine, neque fota oleo. Non est, inquit, circumligata*, quod nemo sit qui coerceat: *nec curata dicamine*; nemo quippe qui arguat: *neque fota oleo*, nemo enim qui vel levi admonitione eos convenire præsumat. Quanquam foveri forte videbitur oleo quodam reprobato, oleo peccatoris. Fovent enim vitia qui vitis favent. Sed ad perniciem, non ad salutem plaga fovetur, cum laudatur peccator in desideris animæ suæ, et iniquus benedicitur. Non sic fovet Apostolus, cum terribiliter intonans ait: *Unusquisque recipiet prout gessit*. Nihil ibi cognitio, nil divitiæ, nil gratia quelibet humana præstabit. Secundas illas sedes, quas ab olim jam præparatas sedere in judicio legimus, nemo injustus, nemo obtinebit indignus.

8. Utinam autem qui primas hodie cathedras amant, qui primas improbe rapiunt, ambiunt impudenter, illas potius affectarent! Nam et prosperas res secundas dicimus, et Dominus nobis ut vinum bonum, sic omne bonum contra morem hominum servat in posterum. Illas autem secundas sedes dixerim, sedes quas in circuitu sedis Dei viginti quatuor senioribus positas (Apoc. iv, 4) nobis in Apocalypsi evangelista Joannes testatur. Ubi si duplicatum quis apostolicum numerum animadvertat, non difficile forsitan quibus etiam sedes illas Judex paraverit, recognoscet. Invenitur enim in aliis apostolica vita pariter et doctrina; in aliis, tantum vita. In aliis, inquam, meritum pariter et officium: in aliis meritum sine officio invenitur. Quod si dixerit quis, nonnullos etiam inveniri apostolicæ perfectionis expertes, solius autem probationis hæredes: ipsi viderint ubi sedeant, imo etiam caveant ne ea forte sit tertia pars stellarum, quam de cælo in terram draconis cauda legitur detraxisse. Soli quidem professioni illarum sedium legitur facta promissio, dicente ad Dominum Simone Petro: *Ecce nos reliquimus omnia, et seculi sumus te: quid ergo erit nobis?* Et Dominus ad eum: *Sedebitis, inquit, super*

A *sedes duodecim, judicantes* (Matth. xix, 27, 28). Duplicatur autem, ut diximus, id est, numerus duodecim, quod hæc professio videatur tam in prælatis, quam in subditis, tanquam in Noe et Daniele inveniri. Hi sunt etiam apud Isaiam duo seraphim (Isa. vi, 2), qui super solium stetisse leguntur, in quo Dominus præsidebat. Interpretatur enim nomen ipsum Ardentem, vel Accendentem; et ardere est Religiosorum, accendere Prælatorum.

9. Verum in specie quatuor animalium (Ezech. 1, 5), quæ in prophetica nihilominus visione apparuisse leguntur, solos pastores et prædicatores Ecclesiæ credimus designari; in quibus simul apparuit species leonis, et bovis, et hominis, et aquilæ: ut ex his quatuor nobis commendaretur, quales eosdem pastores et rectores deceat inveniri. Oportet enim ut omnis qui præest populo Dei, leonem sese exhibeat, terribiliter corrigendo delicta; bovem, strenue tractando terrena; hominem, benigne hominibus compatiendo; aquilam, sublimiter volando, et sublimiter divina contemplando. Utinam autem nemo hodie in prælatis inveniretur nimis habens de leone, parum de homine, immoderate in subditos sæviens, cum au teritate et potentia imperans, nec hominem sese erga homines exhibens ut cognoscens! Utinam nemo qui nimium hominis, parum leonis exhibeat, qui sic scilicet compatiatur hominibus, ut nec criminibus indignetur! Utinam nemo qui nimis de bove et de aquila minus habeat, nemo terrenis immoderatus incubans, minus inhians cœlestibus et divinis! Utinam nemo qui nimis sese aquilam præbeat, bovem minus quam debeat imitari, sic quærendo cœlestia, ut nolit administrare terrena. Unde etiam beatus Gregorius in libro Pastoralis admonet, ut sit rector singulis compassione proximus, præ cunctis in contemplatione suspensus: in quibus ei facies hominis et aquilæ simul commendatur. Deinde, ut sit bene agentibus per humilitatem socius; contra delinquentium vitia per zelum justitiæ erectus: et leoniam faciem exhibens et humanam. Tertio quoque, ut sit internorum curam in externorum occupatione non minuens, exteriorum providentiam in interiorum sollicitudine non relinquens (Part. 2, cap. 5): quod est dicere, faciem bovis et aquilæ congrua sibi proportionem contemperans.

D 10. Et nunc viderit qui hæc legerit de quatuor animalium faciebus, an eisdem omnibus competenter et temperanter utatur: viderit etiam, in quo potissimum regulam æquitatis excedat, aut minus habeat aut amplius quam oportet. Si enim congrue singula dispensarentur in eis qui videntur in Ecclesia gerere principatum; una etiam quatuor facies habens super terram rota juxta hæc animalia (Ezech. 1, 15.) non modo esset, sed appareret; non hodie scinderetur Ecclesia, imo non videretur scindi turonica Christi, nec scissa aliquando, nec scindenda. Licet enim singulis quibusdam ecclesiis singuli videantur præesse pastores, et animalia sancta quodammodo trahere rotas plures; esse tamen debet

aspectus earum velut si sit rota in medio rotæ, ut omnes simul ecclesias unius Catholice inveniantur ambitus continere. Sit ergo aspectus, velut si sit rota in medio rotæ, ad fugiendam dissimulationem: sicut opera ad cavendam simulationem. Quidam enim dissimulant hodie quod sentiunt, et non habent aspectum: quidam forte simulant quod sunt, sed opera non inveniuntur in eis. A fructibus eorum cognoscimus eos, qui humiliantur nequiter, cum interiora eorum plena sint dolo. Oportuerat sane prælatos quosque in hæc parte formam fieri gregis, ut quos enutrivit et exaltavit Ecclesia, in sua eam necessitate non spernerent. Cum euntibus autem animalibus irent et rotæ, et cum stantibus starent, et cum elevatis a terra pariter levarentur; ita tamen si spiritus vitæ esset in rotis. Alioquin quamlibet proficiant in virtute pastores, quamlibet perseverent, quamlibet quærant quæ sursum sunt, non quæ super terram; nunquam eos plebes eorum industria prævalente, nisi spiritu trahente, sequentur. Nunc autem, quod miserandum est et dolendum, pluribus quidem in locis cum retrocedentibus animalibus revertuntur simul et rotæ, et cum cadentibus cadunt, et cum incurvatis ad terram pariter incurvantur.

11. Ignoscite nobis P. R. plures nobis indignati sunt, et scandalizati in nobis, quod ab initio schismatis hujus nostra cum eis parvitas non dissimulavit, non siluit, non quievit. Quod quidem fecit, non humana præsumptio, sed timor Dei, ne exigua hæc Cisterciensis Ordinis rota ad nihilum nobis posset ultra prodesset, si non esset rota in medio rotæ. Esset autem, ut diximus, et aspectu simul et opere. Nihil enim ad æternam animarum salutem, pro qua Deo vivimus, et custodire decrevimus vias duras, prodesset monastica conversatio, si ecclesiastica nobis communio non adesset. Sed neque illud dubium, quod nequeat membrum illud esse de corpore, quod noluerit esse sub capite. Ecclesia si de filiis pro patribus suis principes statuit super ter-

A ram, nec sua id facit præsumptione, sed divina auctoritate, sicut olim in Psalmo sanctus ei instituit Spiritus, ita dicens: *Pro patribus tuis nati sunt tibi filii; constitues eos principes super terram* (Psal. xlii, 17). Tu, inquam, constitues; non sæcularis potestas, sed ecclesiastica unitas: ut omnis qui aliter intrat in ovile ovium, non pastor, non saltem mercenarius, sed fur et latro sit. Divinæ ergo resistit ordinationi, qui constituto ab Ecclesia principi non obedit; quandoquidem ei constituit Dominus, ut pro patribus suis de filiis constituat principes sibi. Denique qui Ecclesiam non audierit, publicanus et hæreticus judicatur: neque hoc tantum, sed fidem negavit, et est infideli deterior.

B 12. Nam professio fidei, quam in Baptismate profiteamur, hæc est: credere nos in Deum Patrem et in Filium, et in Spiritum sanctum, et continuo sanctam Ecclesiam catholicam. Sicut ergo fidem primam irritam facit, qui non credit in sanctissimam Trinitatem: sic et ille qui ecclesiasticam deserit unitatem. Nam tradunt sancti irremissibilem esse blasphemiam Spiritus sancti, ab eadem Ecclesia sancta, quæ per Spiritum sanctum congregata est, separari. Magna enim Spiritus sancti et Ecclesiæ convenientia est: et sicut de beata Virgine angelus ait: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est* (Matth. 1, 20); et quod renasci videmus ex aqua et Spiritu aqua ipsa Ecclesia est, sicut Joannes ait, *Aque populi sunt* (Apoc. xvii, 15). Quod si verum est, imo quia verum est, sine causa aquis immergitur, qui Ecclesiæ populis non unitur. Conversi igitur ad Dominum Deum nostrum super hæc tam devota nostra congregatione gratias ei multiplices referamus; sed et preces supplices offeramus, ut Catholicorum mores et schismaticorum errores corrigere sua pietate dignetur per Jesum Christum Filium suum Dominum nostrum, cum quo vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

DE FUGIENDA CORDIS ET CORPORIS IMMUNDITIA

SERMO.

750 In illud Lucæ xii, 35: *Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris.*

Constat fere ex centonibus Patrum, præsertim Guerrici abbatis Igniacensis.

1. Amator castitatis et integritatis Deus virgo, Virginis Filius, de cordis et corporis immunditia evitanda, et munditia appetenda sermonem nobis proposuit, brevem quidem dictis, sed gravem mysteriis; planum sermone, sed plenum significatione.

D In quo notandum, quod plerumque verba Dei ad nos non tam sunt dictorum sonitus, quam effectus operationum: cum in his quæ quasi simpliciter prolata sunt, non simplex, imo multiplex intellectus est inquirendus; et cum hoc quod foris corporale perso-

nat, spiritualibus mysteriis redundat. Ait namque : *Sint lumbi vestri præcincti*. Si istum Domini sermonem, quem de lumbis præcingendis proposuit, secundum litteram velimus accipere, nihil in eo commodi spiritualis poterimus invenire. Parum enim proficeret ad æternam animæ salutem, si quis vel corporaliter lumbos præcingat, vel ardentem lucernam manibus præferat. Unde alia id præcinctis lumbis et lucernis ardentibus quærenda est intelligentia spiritualis, quæ divino præcepto sit condigna, quæ nostræ salutis congrua reperiatur et commoda. Neque enim de corporalium lumborum citatione spiritualis magister, cujus verba spiritus et vita sunt, tantopere nos instruere curaret. Lumbi quos in nobis Dominus jubet præcingi, sunt nostri appetitus illiciti, quos in nobis præcingi desiderat, quia illicitos carnis motus in nobis sedari exoptat. Lumbos ergo præcingimus, cum in nobis concupiscentias carnales restringimus. Tunc lumbos præcingimus, cum mala desideria et prava opera vitamus, dum libidini resistit animus, dum luxuriæ denegatur effectus, dum calcatur luxuria, **751** dum subigitur immunditia. Tunc lumbos præcingimus, cum carnalibus desideris non acquiescimus, cum ejus voluptatibus reluctamur.

2. Notandum autem, quod ea quæ Dominus proposuit per se ipsum, jamdudum dignatus est proponere per famulum. Moyses enim inter cætera quæ populo Dei mandata proposuit, de immunditia cavenda præcipit : *Non mæchaberis* (Exod. xx, 14; Matth. v, 27). Quin etiam si vigilantia animo perscrutemur, invenimus Dominum in utroque Testamento luxuriam verbis et figuris condemnasse. Et in Veteri quidem Testamento luxuriam verbis condemnat, ut in hoc quod jam commemoravi : *Non mæchaberis*. Figuris autem, sicut in Daniele legimus, ipso testante qui ait : *Et levavi oculos meos, et vidi; et ecce vir unus vestitus lineis, et renes ejus accincti auro obrizo* (Dan. x, 5). Quid in renibus nisi delectatio carnis accipitur ! unde et Psalmista orat dicens : *Ure renes meos* (Psal xxv, 2). Si enim voluptatem libidinis in renibus esse nesciret, eos uri minime petiisset. Unde quia potestas diaboli in humano genere maxime per luxuriam prævaluit, de illo ad beatum Job voce dominica dicitur : *Potestas ejus in lumbis ejus* (Job. xl 14). Per cingulum ergo renum restrictio carnalis fornicationis innuitur. In Novo autem Testamento Dominus luxuriam verbis condemnat cum dicit : *Sint lumbi vestri præcincti*; id est sint in vobis carnalis luxuriæ effectus cohibiti. Sed quoniam malum luxuriæ, aut cogitatione perpetratur aut opere; callidus adversarius dum ab affectu operis expellitur, secreta cogitationis polluere molitur. Sicut per Moysen luxuria corporis; ita per Redemptorem interdicitur luxuria cordis. Per Moysen luxuria perpetrata, per auctorem munditiæ luxuria damnatur cogitata. Redemptor noster veniens legis præcepta transcendit, et ab electis suis non solum carnis luxuriam, sed etiam cordis abole-

vit, jussitque non tantum lumbos carnis succingere, id est luxuriam ab effectu refrenare; sed etiam lumbos mentis præcepit succingere, id est hanc etiam a cogitatione restringere. Hinc est quod Joannes evangelista, cum propter insuperabilem evangelizandi constantiam in Pathmos insulam exsul relegatus esset, inter cætera quæ vidit, Redemptorem nostrum ad mammillas præcinctum annuntiat dicens : *Et conversus vidi septem candelabra aurea; et in medio septem candelabrorum aureorum similem Filio hominis, vestitum podere, et præcinctum ad mammillas zona aurea* (Apoc. i, 12, 13). Podes græce, latine pedes dicuntur : unde poderis vestis taleris dicitur; id est pertingens usque ad talos, eo quod medios pedes contingat. Quid ergo per zonam pectoris, nisi cohibitio luxuriæ cordis designatur? Quia igitur in priori Testamento adulterium solummodo corporale per legem cohiberi videtur, idcirco propheta in renibus cinctus ostenditur. Et quia Testamenti sequenti munditia cordis etiam luxuriam frenat, propterea Redemptor noster in pectore cinctus apparuit.

3. Cum autem hæc et alia multa in utroque Testamento de immunditia vitanda existant præcepta, homines tamen in hoc tempore gratiæ ita carnis voluptati et propriæ libidini inserviunt, ac si nulla unquam Christi, vel sanctorum ejus de his præcepta audissent: ignorant quod nulla ante Dei oculos justitiæ pietatisque sunt opera, quæ luxuriæ contagio monstrantur immunda. Si ergo per cordis munditiam libidinis flamma non exstinguitur, incassum quælibet virtutes oriuntur. Quare immensitate hujus criminis obruuntur, nec etiam verentur ne forte ille pestifer ignis, qui in carne eorum et membris male accenditur, in ira et furore Domini sit accensus; quemadmodum per prophetam comminatur dicens : *Ignis succensus est in furore meo; et ardebit usque ad inferni novissima, devorabitque terram cum germine suo* (Deut. xxxii, 22). Ignis itaque Domini in furore accenditur, quando in membris impiorum carnis prurigo et libidinis incentiva ita dominantur, ut ab eis, quia cum gratia Dei exstinguere non conantur, exstingui nullatenus prævaleant. Terræ autem nomine hoc terrenum corpus, sive hæc terrena caro accipitur, cui in primo peccante dicitur : *Terra es, et in terram ibis* (Gen. iii, 19). Germina terræ sunt bona opera, quæ per hoc terrenum corpus administrantur, sed per **752** libidinis ignem penitus concremantur. Et hoc modo ignis iste germina terræ devorat cum terra, et terram cum germine suo : quia plerumque ignem luxuriæ terminat Dominus igne gehennæ, quia devorabit impium, qui non succenditur, sed neque exstinguitur; quoniam vermis eorum non morietur, et ignis eorum non exstinguetur (Isai. lxvi, 24; Marc. ix, 45). Dabit enim Dominus ignem et vermes in carnes eorum, ut urantur et sentiant usque in sempiternum (Judith. xvi, 21). Qui autem nunc in corpore suo templum Dei violant, et per libidinis immunditiam a soliditate corporis Christi, quæ est fidelium Ecclesia, se ipsos

eliminant, nunc quidem per carnis dulcedinem ardent delectabiliter; sed post modicum ardere habent miserabiliter : sicut ipse Dominus in Evangelio minatur dicens : *Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmas, et aresecet : et colligent eum, et in ignem mittent, et ardet* (Joan. xv, 6). Ardet quidem nunc per Dei præscientiam, post modicum arsurus per retributionis justitiam. Sed neque ibi arderet per experientiam, nisi prius hic arderet per luxuriam aut per cordis malitiam.

4. Quod autem inimici Domini etiam in hac vita ardeant, testatur Isaias propheta cum dicit : *Et nunc ignis adversarios consumit* (Isai. xxvi, 11). Malos enim non solum post hanc vitam per vindictam ignis gehennæ cruciat, sed etiam nunc libidinis flamma concremat; et qui post puniendi sunt retributionis supplicio, nunc se ipso afficiunt luxuriæ tormento. An non tormentum eis videtur libidini enerviter deservire? Quod enim tormentum corporis sit et contumelia, testatur Apostolus dicens : *Tradidit illos Dominus in immunditiam, ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis* (Rom. i, 24); et alibi : *Quodcumque peccatum fecerit homo, extra corpus est : qui autem fornicatur, in corpus suum peccat* (I Cor. vi, 8). Quia quod peccatores voluptatem æstimant, hoc isti poenam putant. Ut enim caro mollioribus, sic anima duris nutritur. Carnem blanda refovent, animam aspera exercent. Caro delectationibus pascitur : anima amaritudinis refovetur. Et sicut carnem dura sauciant, sic mollia spiritum necant; sicut carnem laboriosa interimunt, ita spiritum delectabilia exstinguunt : et inde in perpetuum spiritus interit, unde ad tempus caro suaviter quiescit.

5. Quia enim de luxuria et fornicatione loqui cœpimus, sciendum quod fornicatio quadriformis intelligitur; imo in quatuor species subdividitur in singulis autem suis speciebus cavenda prorsus docetur : quanquam una harum minoris beatus intellegitur. Prima itaque hujus quadripartitæ fornicationis species est, qua quisque mente tantum obscenis carnis voluptatibus misceri concupiscit. De hac in Evangelio Dominus dicit : *Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mæchatus est eam in corde suo* (Matth. v, 28). Altera autem, qua ipsius voluptatis opus concupitum copula carnali admistus ad effectum perducit, de qua Apostolus monet dicens : *Fugite fornicationem, fratres. Quodcumque enim peccatum fecerit homo, extra corpus est : qui autem fornicatur, in corpus suum peccat* (I Cor. vi, 18). Tertia vero, qua terrenis desideriis æstuans, plus creaturam quam Creatorem creaturarum diligat. De hac prædictus Gentium Apostolus testatur dicens : *Et avaritia quæ est idolorum servitus* (Ephes. v, 5). Quarta vero, qua simulacra pro Deo venerans, demonibus servitatem impendit. De ista autem per prophetam contra plebem Judaicam Dominus conqueritur dicens : *Quia mæchata est cum ligno et lapide* (Jerem. iii, 9). Et quidem in tribus suis speciebus, id est, in appetitu obscenæ commistio-

nis, et affectu luxuriæ corporalis, atque in ambitu terrenæ felicitatis, nunc temporis fornicatio maxime viget. Sed nec quarta ad plenum exstincta est, quæ constat in simulacrorum culturis. Videmus enim quod a plerisque de specie transitur ad genus, cum quidam malæ suggestioni immoderate inhiant : ut per hanc usque ad turpem actionem perveniant. Neque enim ad mali operationem pervenissent, nisi in eis prius mala cogitatio præcessisset. Per cogitationem enim pervenitur ad actionem. Cum vero in actione positus non habeat quæ in hoc opere sibi ministrantibus exhibeat necesse est ut usque ad avaritiam perveniat. Cum vero neque per avaritiam quæ desideraverat suppetant ut libidini sufficienter impendat, non curat a quo **753** hominum, vel etiam a quo dæmonum sibi tribuantur, quæ in voluptate carnis male consumantur.

6. Postquam autem omnes hos fornicationis gradus ascenderit, et per hoc in profundum peccatorum descenderit, vel potius deciderit, clauso cordis cculo vacat miser et intendit carnis voluptati, sicut equus et mulus quibus non est intellectus : et assimilatur his, *quorum carnes*, secundum prophetam, *sunt ut carnes asinorum* (Ezech. xxiii, 20). Asinorum siquidem petulantia talis esse probatur, ut in alio genere animalium sæpe misceantur. Carnes autem fornicantium idcirco asinorum carnibus comparantur, quod non solum naturalibus, verum etiam his qui contra naturam sunt, complexibus quandoque misceantur; quemadmodum Apostolus inhonestam hominum vitia honeste reprehendit, ut ab inhonestate ad honestatis formam multos honeste revocaret (Rom. i). Hi etiam induuntur purpura et bysso, si possunt : si non possunt, quanto delicatius possunt : et epulantur quotidie, quanto splendidius possunt. Sed cum Joannem Baptistam Dominus de victus parcitate, et vestitus asperitate laudasset, ait : *Ecce qui mollioribus vestiuntur, in domibus regum sunt* (Math. xi, 8) : nimirum volens intelligi, quia qui sectantur delicias carnis, regno hujus sæculi militant, non regno Dei. Sed heu ! quam terribilis sententia cœlitus audita est contra molliem illius magnæ meretricis, quæ omnium delicatiorum in se continet personam ? *Quantum*, inquit vox illa cœlestis, *in deliciis fuit et glorificavit se, tantum date ei tormentum et luctum* (Apoc. xviii, 7).

7. Utinam tamen his deliciis, tantum molliæ vestium et suavitate epularum contenta esset teneritudo delicatiorum Babylonis, nec alias spinas vitiorum germinaret in eis ramus voluptatis; ut hoc esset omne peccatum eorum deliciari, et non luxuriari ! Nam et de magna meretrice Babylone, de cujus medio delicati isti ad seducendos electos Dei exisse videntur, forte audeam dicere : quantum vult deliciata sit, quantum purpurata sit, tantum meretrix non sit, nec secundum prophetam, *divaricet pedes suos omni transeunti* (Ezech. xvi, 25). Ipsi viderint si ita exstinctus est in eis ille ingenuus et pestifer ignis, ut tot fomentis circumpositis nequeat reaccendi; præsertim ventis

ex adverso spirantibus id est verbis et risibus lascivis tentantibus. Soleo tamen audire quod vivit semper in moriente, viget in sene, et scio quod suscitatur et exurgit etiam sine fomite, et furit nullo irritante. Sed et hi delicati cum in commensationibus et ebrietatibus, aut in cubilibus et impudiciis sæculi deliciantur, si quid forte adversi eis contingat, signum sibi crucis frontibus imprimunt; ac si in Crucifixi præceptis omnis eorum actio constare videatur. Sed intueamur quanta perversitas sit et abusio, ut inimici crucis Christi tueri se velint signo crucis Christi, dum secuti sunt luxuriantes contra pietatem crucis Christi, cum in periculo sunt, volentes esse defensi virtute crucis Christi. Plane inimici crucis Christi sunt amici ventris sui, quorum deus venter est; quorum idolum nummus est; quorum dulcedo vermis est; quorum gloria vanitas est; quorum omne studium pro humano favore est. Sed ut quid tantopere in laude et humano favore gloriantur? Quid est enim favor humanus, nisi ventus urens, aura corrumpens, aer pestilens, latrunculus spolians, homicida insidians, coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor ejus retro? Vir quippe vanus in superbiam erigitur, et vanitate sensus sui velut equo præcipiti fertur in ruinam. Hujus nimirum serpens vulnerat et subvertit vestigia; dummodo blandiens carni, animam postmodum secum transducit ad tartara.

8. Si quando vero quilibet religiosus nos corripit aut arguit ut corrigat, dicens: Quare vos ipsos seducitis et negligitis, et in vobis opera Domini non respicitis. Declinate a malo et facite bonum (Psal. xxxvi, 27). Quiescite agere perverse (Isa. i. 16). Apprehendite disciplinam, nequando irascatur Dominus, et pereatis a via justa (Psal. ii, 12), et his similia: respondent: Nunquid soli monachi, aut soli claustrales obtinebunt regnum cælorum? nonne et sæculares? Imo et sæculares. Quid est enim quod præcepit Dominus discipulis 754 suis in Evangelio, dicens: *Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti? Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit?* (Matth. xxviii, 19; Marc. xvi, 15, 16.) Baptizati sumus, credimus: salvabimur ergo per fidem istam secundum verba Salvatoris. Nec attendunt quod sicut corpus sine spiritu mortuum est, ita fides sine operibus mortua est; nimis innitentes nomini fidei, et opera abnegantes. Ecce enim hodie si de mysterio fidei interrogas, omnes fere invenies christianissimos: si conscientias discutias, paucos invenies vere christianos. Totus mundus confitetur verbis se nosse Deum, factis autem negat: adeo ut qui spem pietatis videntur habere; virtutem ejus sæpius inveniantur abnegare. Scio quidem, quia confessione Domini plena est terra (Jerem. vii); sed tamen audio Prophetam plangentem, quia perit fides de terra. Putas enim Filius cum venerit, inveniet fidem super terram? (Luc xviii, 8.) Nunquid fidem reputabit fidem istam negligentium et contemnentium, qua

levius damnat cæcitatem infidelium, qua meliorem judicat credulitatem dæmonum? Dæmones enim credunt et contremiscunt: homines credunt, nec contremiscunt. Dæmones quem credunt verentur: homines dum quem credunt, non timent nec verentur, pro contemptu gravius judicabuntur. Non ergo fallamur, fratres, generali nomine fidei, quasi quæcunque fides ad justitiam debeat reputari: sed meminerimus, Doctor Gentium in fide et veritate qualem definierit fidem, qua Deo est placendum. *Fides, inquit, est sperandarum substantia rerum* (Hebr. xi, 1). Hæc est fides quæ per dilectionem operatur, ut suadente conscientia meritorum, de fide spes nascatur, fidesque supponatur velut subjectum fundamentum, cui superædificentur bona æterna, quæ sunt speranda. Sine fide ista impossibile est placere Deo; cum fide ista impossibile est ei displicere.

9. Nos autem, fratres, si tanquam sine fide fuerimus, Deum post tergum nostrum ponimus, ut dissimulantes timorem ejus, in vanitates potius respiciamus; quo merito nos respiciendos putamus? Imo respiciemur. Sed quo vultu? *Vultus autem Domini super facientes mala* (Psal. xxxiii, 17). Sed quam iratus, quam terribilis, quam importabilis, tunc demum scietur quando fugient qui oderunt eum a facie ejus! Et a facie tua, Domine, quo fugient, nisi in tenebras exteriores, in illud chaos magnum et profundum, quod vitæ mortisque regionem discernit; in abyssum caliginis et sulphuris ardentis et ignis devorantis? Et quis nostrum poterit habitare cum igne devorante? aut quis sustinebit habitare cum ardoribus sempiternis? *Tunc dicent montibus, Cadite super nos; et collibus, Operite nos* (Luc. xxiii, 30): levius æstimantes absorberia voragine inferi, quam sustinere faciem Dei irati. Fateor Sanctitati vestræ quia confundor in me ipso et erubesco, atque etiam perhorresco tam dura, sed veracia quibuslibet enuntiare. Sed vivit Dominus, non audeo palpare, non ausus sum pulvillos consuere, et omni cubito manus substernere, sciens Dominum per prophetam populo dicentem: *Popule meus, qui te beatificant, ipsi te decipiunt* (Isa. iii, 12). Stat ad judicandum Dominus: quorum enim vitia redarguo, bona si audissem, utique laudassem.

10. Quomodo enim laudare potero eos qui solo nomine christiani dicuntur, in vanum assumentes sibi sanctum nomen Christi, cum tota ac libera professione sectentur ea quæ huic inimica sunt nomini; qui omni specie conversationis et modo vitæ se protestantur inimicos Christi? Hæcine enim sunt, quæ in eis laudemus, videlicet habitus et incessus meretricius, sermo scurrilis, oculus impudicus, venter qui pro Deo colitur, et omnis illa vitæ contumelia, quæ publice in Dei faciem irrogatur? Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est et dicere. Fodiat parietem eorum, qui ad eos prophetare missus est, et non ego, ut adhuc abominationes majores videat, quas non erubescunt coram illa tremenda majestate perpetrare. Quæ enim bona eorum ef-

ferre potero, quorum omnia exteriora opera manifestum odium Dei denuntiant, quorum vita non tentatio, non militia est adversus peccatum, sed ultra nea servitus peccati; qui tam mente, quam carne videntur servire legi peccati; qui cum prudentia carnis, quæ legi Dei non est subjecta, nec 755 enim potest, et amicitia hujus mundi, quæ ambæ inimicæ sunt Deo, foedus miserum pepigisse videntur, plane foedus cum morte et peccatum cum inferno? O pactum, pactum miserabile, nec tamen inexorabile! Scimus enim quia scriptum est: *Delebitur foedus vestrum cum morte, et pactum vestrum cum inferno non stabit* (Isa. xxviii, 18): quoniam *latera aquilonis civitas Regis magni* (Psal. xlvii, 3). Semper quippe de numero impiorum auctus est numerus electorum.

11. Sed quid mihi, qui videor monachus, de his quæ foris sunt, judicare? Ad me ipsum anima mea turbata est. Ipsi viderint sibi: nihil mihi de aliorum conscientis judicare, cum sciam multos in omni copia et gloria mundi temperanter et pudice vixisse; et e diverso nonnullos in habitu asperiore et victu parciori nequiter egisse. Vobis ipsis, fratres, intendite. Nolite judicare sæculares, nolite condemnare; lumbos mentis et carnis restringite, ne malum quod eis imminet per operationem, vos incidatis per cogitationem: perversæ enim cogitationes separant a Deo (Sap. i, 3). Alia quidem est carnis luxuria, qua castitatem corrumpimus; alia cordis luxuria, qua castitate gloriamur. Et tanto ante Dei oculos luxuriosi existimus, quanto ante oculos hominum casti apparemus, si non fuerimus. Vobis quidem, qui ab actione corporali quodammodo elongati estis, facile est opera perversa vitare: sed minus difficile est ab illicita cogitatione cor tergere. Sed tamen aliud est si cogitamus, ut adipiscamur; atque aliud, cum per cogitationem ab occulto adversario tantamur. Plerumque enim tentatur cor, et ex carnis nequitia delectatur, et tamen eidem nequitiae ex ratione renititur; ut in secreto cogitationis et contristet quod

libeat, et libeat quod contristet. Nonnunquam vero mens ita barathro tentationis absorbetur, ut nullatenus renitatur: sed ex deliberatione sequitur hoc, unde ex delectatione pulsatur; et si facultas exterior suppetat, mox effectibus exteriora vota consummat. Quod si animadversionem districti Judicis respicis, non est jam cogitationis culpa, sed operis: quia etsi rerum tarditas foras peccatum distulit, intus hæc consentientis opere voluntas implevit.

12. Sed misericordiæ Domini multæ. Sæpe enim misericors eo citius peccata cordis abluit, quo hæc exire ad opera non permittit: et cogitata nequitia quantocius solvitur, quia effectu operis districtius non ligatur; quatenus in quo usque ad opus non pervenit culpa, usque ad cruciatum, non perveniat poenitentia: sed cogitata afflictio mentem detergat, quam nimirum tantummodo cogitata iniquitas inquinavit. Cum autem quis usque ad perversa opera pervenerit per dulcedinem cogitationis, dignum est ut sequatur poenitentialis afflictio contra dulcedinem carnalitatatis. *Sint ergo lumbi vestri præincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris: et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur a nuptiis. Vigilate ergo, quia nescitis quæ hora Dominus vester venturus sit, sero an media nocte, an galli cantu, an mane; ut cum venerit et pulsaverit, confestim aperiatis ei; ne forte cum pulsaverit, et clamaverit dicentes, Domine, Domine, aperi nobis, dure quasi dormientibus et negligentibus respondeat: Amen dico vobis, nescio vos* (Luc. xii, 35, 36, 39, 40; Matth. xxv, 11-13; xxiv, 42, 44; sed regni januam nobis aperiatur, et secum ad nuptias introducat. Satagite igitur interesse nuptiis sponsi et sponsæ, ut videatis sponsum gaudere super sponsam, ubi sponsum millena millia dulci laudant melodia: et videatis Regem in decore suo, et possitis perenniter vivere et regnare cum Sponso, qui vivit et regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO DE MISERIA HUMANA.

756 1. O homo qui ex anima rationali et humana carne subsistis, conditionis miseræ repletus multis miseriis! miser et miserabilis homo, pauper, cæcus, nudus, plurimis necessitatibus subditus, ad cor tuum revertere. Quid foris vagari? quid foris quæris? quid his carnalibus studes? quid in sæcularibus te implicas? quid vanitatibus te involvis, in inferioribus delectaris? quid ab omnibus inferioribus et superioribus elongaris, et per ea quæ foris sunt, diffunderis? Quanto magis ad mundum accedis, tanto longius a Deo recedis: quanto magis foris es sapiens, tanto magis intus stultus efficeris:

quanto magis extra lucraris, tanto magis intus perdis: quanto magis in his quæ foris sunt vagaris; magis intus evacuaris; quanto magis in temporalibus es sollicitus, tanto magis es mendiculus in spiritualibus. Quid est, homo, quod omnia ordinas, et te ipsum non vis ordinare? quid in omnibus es prudens, et circa temetipsum es insipiens? quid est quod ad omnia quæ foris sunt sollicitus es bona facere, et temetipsum suis esse malum semper et inutilem? Dormit in te spiritus Dei, et vigilat in te spiritus mundi. Vacat in te ratio, viget in te sensus: exstinguitur in te Spiritus Dei, dominatur in te